

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ТАЪЛИМ, ФАН ВА ИННОВАЦИЯЛАР ВАЗИРЛИГИ**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ИҚТИСОДИЁТ УНИВЕРСИТЕТИ

«ТАСДИҚЛАЙМАН»
Тошкент давлат иқтисодиёт
университети ректори
Т. Гешабаев

_____ 2025 й.

«ТАСДИҚЛАЙМАН»
Олий таълим фан ва инновациялар
вазирлиги ҳузуридаги ОАК раиси
А.Т. Юсупов

«_____» _____ 2025 й.

08.00.03 – “Саноат иқтисодиёти”

ихтисослиги бўйича малакавий имтиҳон

ДАСТУРИ

ТОШКЕНТ – 2025

КИРИШ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 11.09.2023 йилдаги “Ўзбекистон-2030” стратегияси тўғрисидаги ПФ-158-сонли Фармонида саноатнинг «драйвер» соҳаларини ривожлантириш ва ҳудудларнинг саноат салоҳиятини тўлиқ ишга солиш. Саноатда қўшилган қиймат ҳажмини 45 миллиард долларга етказиш ва 2,5 миллионта юқори даромадли иш ўринларини яратиш. Йирик корхоналар томонидан импорт ўрнини босувчи маҳсулотларни ишлаб чиқариш ва ҳудудий корхоналар билан кооперация алоқаларини кенгайтириш, саноат кооперациясини йўлга қўйган корхоналарни фаол рағбатлантириш тизимини жорий қилиш масалалари таъкидлаб ўтилган¹.

Иқтисодиёт таркибида саноатнинг ривожланиши динамикасидаги муҳим ўзгариш сифатида корхоналар ва ишлаб чиқаришни модернизациялаш, техник ва технологик янгиланиш асосида саноатда чуқур таркибий ўзгаришлар ва диверсификациянинг амалга оширилгани ҳисобланади.

Мамлакатимиз саноат сиёсатидаги асосий устуворлик институционал ислохотларнинг сифатини ошириш ва тадбиркорлик фаолиятига кенг йўл очиб бериш, саноат ишлаб чиқаришни модернизациялаш ва диверсификациялаш, иқтисодиётининг саноат корхоналарини қўллаб-қувватлаш, ўрта ва узок муддатда саноатни ривожлантириш бўйича дастурий чора-тадбирларни амалга оширишга қаратилди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.Мирзиёев томонидан Иқтисодиётда давлат иштирокини қисқартириш ва хусусий сектор учун кенг йўл очиш мақсадида эксклюзив ҳуқуқларни бекор қилиш ва давлат иштирокидаги компанияларни хусусийлаштириш ҳисобига 25 дан ортик фаолият тури бўйича монополияларни тугатиш, 2022 йилда 14 та, шу жумладан сертификатлаштириш хизматлари; 2023-2025 йилларда 11 та, шу жумладан нефт маҳсулотларини саклаш, темир йўлларда ташишда қўшимча хизматларни кўрсатиш, аэровокзал ва вокзал олди комплексларини юритиш хизматлари, темир йўлда экспедиторлик хизматлари. Тараққиёт стратегиясида ҳудудларни комплекс ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш бўйича белгиланган вазифалар доирасида ҳудудлар билан ишлашнинг қуйидагиларни назарда тутувчи янги тартибни ўрнатиш, 2022-2026 йилларга мўлжалланган ҳудудларни комплекс ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш бўйича дастурлар асосида ҳар йили барча туман ва шаҳарнинг муаммо ва имкониятларини чуқур ўрганган ҳолда ҳудудлар кесимида тараққиёт дастурлари ишлаб чиқилиши алоҳида таъкидланди².

2022-2026 йилларда Инновацион фаолият субъектлари (саноат ишлаб чиқариш ташкилотлари) сонини 613 тадан 2 250 тагача етказиш; инновацион инфратузилма субъектлари (технопарklar, технологиялар трансфери марказлари, инновацион кластерлар, венчур ташкилотлар, инновация марказлари, бизнес-инкубаторлар ва акселераторлар) сонини 3 бараварга

¹ Ўзбекистон Республикаси Президентининг 11.09.2023 йилдаги “Ўзбекистон-2030” стратегияси тўғрисидаги ПФ-158-сонли Фармони. <https://lex.uz/docs/6600413>

² Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 28 январдаги “2022-2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси тўғрисида” ги ПФ-60-сон Фармони.

ошириш; инновацион тадбиркорлик натижасида яратиладиган янги иш ўринлари сонини 4 бараварга ошириш; ички ва ташқи бозорларда тижоратлаштириш натижасида яратиладиган янги инновацион ишланмалар сонини 2 бараварга ошириш.

Стратегияни ҳудудлар кесимида амалга оширишнинг мақсадли кўрсаткичлари, шу жумладан қуйидагиларни назарда тутати: ҳудуддаги инновацион марказлар сонини 494 тагача етказиш; технологик инновациялар билан шуғулланувчи маҳаллий саноат корхоналари сонини 600 тагача етказиш; ҳудудларда яратиладиган янги технологиялар сонини 384 тагача ошириш; ҳудудларда йиллик рўйхатга олинган патентлар сонини 184 тагача етказиш; хорижий ташкилотлар билан ҳамкорликда амалга оширилаётган илмий, инновацион ва технологик лойиҳалар сонини 183 тагача оширишга қаратилган³.

Бундан беш йил муқаддам мамлакатимизда бошланган кенг қўламли ва шиддатли ислохотлар жамиятимиз ҳаётидаги ижтимоий-сиёсий, иқтисодий муносабатларни тубдан ўзгартириб, Ўзбекистонни жаҳонга янги қиёфада намоён қилди. “Янги Ўзбекистон” ибораси пайдо бўлгани, у халқаро майдонда реал ижтимоий ҳодиса сифатида эътироф этилаётгани, юритилаётган сиёсатнинг нақадар тўғри ва пухта эканини яққол тасдиқлайди.

Президентимизнинг бевосита ташаббуси билан ишлаб чиқилган ва бугун ижобий натижаси яққол кўринаётган давлат дастурлари ижросига кўра, ўзлаштирилган инвестицияларнинг деярли 65 фоизи саноат ва инфратузилма лойиҳаларига тўғри келади. Натижада, сўнги 4 йилда мамлакат ЯИМ таркибида саноатнинг улуши 25 фоиздан 33 фоизга, саноат маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми эса 1,3 баробарга ўсди. Ушбу даврда 441 триллион сўмлик 47 мингдан зиёд йирик, ўрта ва кичик лойиҳалар ишга туширилиб, 680 мингдан ортиқ доимий янги иш ўринлари яратилди.

Мамлакатимизда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларини ҳар томонлама қўллаб-қувватлашга қаратилаётган доимий эътибор туфайли уларнинг сони йилдан-йилга ошиб бормокда. Чунончи, 2021 йилнинг 1 январ ҳолатига кўра, юртимизда фаолият юритаётган кичик корхона ва микрофирмалар (фермер ва деҳқон хўжаликларисиз) 411 203 тага етиб, 2017 йилга нисбатан 181 203 тага ёки 178,8 фоизга кўпайган. 2020 йилда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларининг мамлакатимиз ялпи ички маҳсулот ҳажмидаги улуши 53,9 фоизни ташкил этди.

Дастурда қўйилган мавзу ва масалалар “Саноат иқтисодиёти” ихтисослиги бўйича талабгорларнинг факатгина шу соҳадаги умумий билим даражасини аниқлаш билан чекланмасдан, балки шу соҳадаги муаммолар ва уларнинг ечимларини топиш бўйича билимга эга эканлигини намоён эти олишини талаб этади.

³ Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 6 июлдаги “2022-2026 йилларда Ўзбекистон Республикасининг Инновацион ривожланиш стратегиясини тасдиқлаш тўғрисида” ги ПФ-165-сон Фармони

1-мавзу. Саноат - миллий иқтисодиётнинг етакчи тармоғи

“Ўзбекистон-2030” стратегияси тўғрисидаги ПФ-158-сонли Фармонининг мақсади ва вазифалари. Саноатнинг «драйвер» соҳаларини ривожлантириш. Саноат ва унинг миллий иқтисодиёт ривожигаги роли ва ўрни. Саноат-моддий ишлаб чиқаришнинг энг йирик етакчи тармоғи. Саноат ва аҳолининг иш билан бандлиги масаласи. Саноатнинг тарихий ривожланиш йўллари ва асосий яқунлари. Ўзбекистон Республикаси саноатининг асосий кўрсаткичлари ва уларнинг динамикаси. Саноатда иқтисодий ўсиш. Саноат тармоқларининг ўсиши тенденцияси-электр энергиясини ишлаб чиқариш, нефт ва газ казиб олиш, пўлат ва прокат рангли металллар ва кимёвий маҳсулотлар, ишлаб чиқариши машинасозлик ва металлга ишлов бериш соҳасининг маҳсулотлари қурилиш материаллари енгил ва озиқ-овқат саноатида маҳсулот ишлаб чиқариш динамикаси. Жаҳон саноат ишлаб чиқаришида Ўзбекистон саноатининг тутган ўрни ва стратегик ҳамкорликни кучайтириш муаммолари. “Ўзбекистон-2030” стратегияси тўғрисидаги ПФ-158-сонли Фармонининг мақсади ва вазифалари.

2-мавзу. Саноат тармоқ тузилмаси ва таркибий силжишлар

Худудларнинг саноат салоҳиятини тўлиқ ишга солиш. Тузилма сиёсати, унинг моҳияти ва аҳамияти. Ижтимоий меҳнат тақсимоти ва саноат тармоғининг шаклланиши. Саноат тармоғи тузилмаси ва уни белгиловчи омиллар. Саноатнинг тармоқларга бўлиниши ва тармоқ тузилиши. Саноат тармоқ тузилишининг кўрсаткичлари. Саноат тармоқ тузилмасининг прогрессивлик мезони. Саноат тармоқ тузилишини белгиловчи омиллар. Тармоқ тузилмаси ўзгаришининг асосий тенденцияси. Саноатнинг замонавий тармоқ тузилмаси ва уни такомиллаштиришнинг асосий йўналишлари. Таркибий ўзгаришларни амалга ошириш борасидаги яқин ва узоқ истикболдаги устувор вазифалар. “2022-2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси тўғрисида” ги ПФ-60-сон Фармонининг мақсади ва вазифалари.

3-мавзу. Миллий иқтисодиётнинг етакчи тармоқларини модернизация ва диверсификация қилиш ҳисобига унинг рақобатбардошлигини ошириш

Миллий иқтисодиётнинг мутаносиблиги ва барқарорлигини таъминлаш, унинг таркибида саноат, хизмат кўрсатиш соҳаси, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик улушини кўпайтириш; ишлаб чиқаришни модернизация қилиш, техник ва технологик жиҳатдан янгилаш, ишлаб чиқариш, транспорт-коммуникация ва ижтимоий инфратузилма лойиҳаларини амалга оширишга қаратилган фаол инвестиция сиёсатини олиб бориш; юқори технологияли қайта ишлаш тармоқларини, энг аввало, маҳаллий хомашё ресурсларини чуқур қайта ишлаш асосида юқори қўшимча қийматли тайёр маҳсулот ишлаб чиқаришни жадал ривожлантиришга қаратилган сифат жиҳатидан янги босқичга ўтказиш орқали саноатни янада модернизация ва диверсификация қилиш; иқтисодиёт тармоқлари учун самарали рақобатбардош муҳитни шакллантириш ҳамда маҳсулот ва хизматлар бозорида монополияни босқичма-босқич камайитириш; принципал жиҳатдан янги маҳсулот ва технология турларини ўзлаштириш, шу асосда ички ва ташқи бозорларда миллий товарларнинг рақобатбардошлигини

таъминлаш; ишлаб чиқаришни маҳаллийлаштиришни рағбатлантириш сиёсатини давом эттириш ҳамда, энг аввало, истеъмол товарлар ва бутловчи буюмлар импортининг ўрнини босиш, тармоқлараро саноат кооперациясини кенгайтириш.

Иқтисодиётда энергия ва ресурслар сарфини камайтириш, ишлаб чиқаришга энергия тежайдиган технологияларни кенг жорий этиш, қайта тикланадиган энергия манбаларидан фойдаланишни кенгайтириш, иқтисодиёт тармоқларида меҳнат унумдорлигини ошириш; фаолият кўрсатаётган эркин иқтисодий зоналар, технопарклар ва кичик саноат зоналари самарадорлигини ошириш, янгиларини ташкил этиш; хизмат кўрсатиш соҳасини жадал ривожлантириш, ялпи ички маҳсулотни шакллантиришда хизматларнинг ўрни ва улушини ошириш, кўрсатилаётган хизматлар таркибини, энг аввало, уларнинг замонавий юқори технологик турлари ҳисобига тубдан ўзгартириш; туризм индустриясини жадал ривожлантириш, иқтисодиётда унинг роли ва улушини ошириш, туристик хизматларни диверсификация қилиш ва сифатини яхшилаш, туризм инфратузилмасини кенгайтириш; экспорт фаолиятини либераллаштириш ва соддалаштириш, экспорт таркибини ва географиясини диверсификация қилиш, иқтисодиёт тармоқлари ва ҳудудларнинг экспорт салоҳиятини кенгайтириш ва сафарбар этиш; йўл-транспорт инфратузилмасини янада ривожлантириш, иқтисодиёт, ижтимоий соҳа, бошқарув тизимида ахборот-коммуникация технологияларини жорий этиш.

4-мавзу. Иқтисодиётда давлат иштирокини камайтириш, хусусий мулк ҳуқуқини ҳимоя қилиш ва унинг устувор мавқеини янада кучайтириш, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик ривожини рағбатлантиришга қаратилган институционал ва таркибий ислохотларни давом эттириш

Хусусий мулк ҳуқуқи ва кафолатларини ишончли ҳимоя қилишни таъминлаш, хусусий тадбиркорлик ва кичик бизнес ривожи йўлидаги барча тўсиқ ва чекловларни бартараф этиш, унга тўлиқ эркинлик бериш, «Агар халқ бой бўлса, давлат ҳам бой ва кучли бўлади» деган тамойилни амалга ошириш; кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни кенг ривожлантириш учун қулай ишбилармонлик муҳитини яратиш, тадбиркорлик тузилмаларининг фаолиятига давлат, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи ва назорат идоралари томонидан ноқонуний аралашувларнинг қатъий олдини олиш; давлат мулкни хусусийлаштиришни янада кенгайтириш ва унинг тартиб-таомилларини соддалаштириш, ҳўжалик юритувчи субъектларнинг устав жамғармаларида давлат иштирокини камайтириш, давлат мулки хусусийлаштирилган объектлар базасида хусусий тадбиркорликни ривожлантириш учун қулай шарт-шароитлар яратиш; инвестиция муҳитини такомиллаштириш, мамлакат иқтисодиёти тармоқлари ва ҳудудларига хорижий, энг аввало, тўғридан-тўғри хорижий инвестицияларни фаол жалб қилиш; корпоратив бошқарувнинг замонавий стандарт ва усулларини жорий этиш, корхоналарни стратегик бошқаришда акциядорларнинг ролини кучайтириш; тадбиркорлик субъектларининг муҳандислик тармоқларига уланиши бўйича тартиб-таомил ва механизмларни такомиллаштириш ва

соддалаштириш; мамлакатнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланиш жараёнларини тартибга солишда давлат иштирокини камайтириш, давлат бошқаруви тизимини марказлаштиришдан чиқариш ва демократлаштириш, давлат-хусусий шерикликни кенгайтириш, нодавлат, жамоат ташкилотлари ва жойлардаги ўзини ўзи бошқариш органларининг ролини ошириш.

5-мавзу. Вилоят, туман ва шаҳарларни комплекс ва мутаносиб ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш, уларнинг мавжуд салоҳиятидан самарали ва оптимал фойдаланиш

Ижтимоий-иқтисодий ривожланишни жадаллаштириш, халқнинг турмуш даражаси ва даромадларини ошириш учун ҳар бир ҳудуднинг табиий, минерал-хомашё, саноат, қишлоқ хўжалиги, туристик ва меҳнат салоҳиятидан комплекс ва самарали фойдаланишни таъминлаш; ҳудудлар иқтисодиётини модернизация ва диверсификация қилиш кўламини кенгайтириш, ривожланиш даражаси нисбатан паст бўлган туман ва шаҳарларни, энг аввало, саноат ва экспорт салоҳиятини ошириш йўли билан жадал ривожлантириш ҳисобига минтақалар ижтимоий-иқтисодий ривожланиш даражасидаги фарқларни камайтириш; янги саноат корхоналари ва сервис марказларини ташкил этиш, кичик саноат зоналарини ташкил қилиш, йирик хўжалик бирлашмаларининг маблағларини, банкларнинг кредитларини ва хусусий хорижий инвестицияларни жалб қилиш ҳисобига кичик шаҳарлар ва шаҳарчаларни жадал ривожлантириш; саноат ва хизматлар кўрсатиш соҳасини жадал ривожлантириш ҳисобига субвенсияга қарам туман ва шаҳарларни камайтириш ва маҳаллий бюджетларнинг даромад базасини кенгайтириш; саноат корхоналари ва бошқа ишлаб чиқариш объектларини жойлаштиришга қулай шарт-шароитлар яратиш, хусусий тадбиркорликни кенг ривожлантириш ҳамда аҳолининг турмуш шароитини яхшилаш мақсадида ҳудудларнинг ишлаб чиқариш, муҳандис-коммуникация ва ижтимоий инфратузилма тармоқларини янада ривожлантириш ва модернизация қилиш.

6-мавзу. Саноатда замонавий бошқарув тизими

Бошқарув объектив зарурият ва мақсадга йўналтирилган жараён сифатида. Саноатни ва умумий иқтисодни илмий асосда бошқаришни уюштириш. Саноатни илмий бошқаришнинг муҳим муаммолари. Бошқарувнинг моҳияти, аҳамияти ва вазифалари. Бошқарувнинг асосий тамойиллари ва усуллари. Бозор талабларига мослаштирилган прогнозларни ишлаб чиқиш. Саноатда барқарорлик тамойили. Ишлаб чиқариш ва меҳнатни моддий ва маънавий рағбатлантириш. Бошқаришнинг илмийлилик, тежамкорлик, кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйиш тамойиллари. Саноат бошқарувининг иқтисодий, ижтимоий, руҳий ва ҳуқуқий усуллари. Бошқарувнинг замонавий тузилиши. Бошқаришни такомиллаштиришнинг замонавий асосий йўналишлари.

7-мавзу. Саноат ишлаб чиқаришини башоратлаш ва режалаштириш

Саноат кооперациясини ривожлантириш. Тармоқ ва корхона даражасида саноат ишлаб чиқаришини режалаштиришнинг хусусиятлари ва услубий

асослари. Прогнозлаш: моҳияти, аҳамияти, мазмуни. Режалаштиришнинг моҳияти ва аҳамияти, вазифалари ва тамойиллари. Саноат тармоқларининг жорий ва истикболли фаолиятини режалаштиришда шартнома муносабатларининг аҳамияти ва ўрни. Режалаштиришнинг тамойиллари ва усуллари. Бозор иқтисодиёти шароитида режалар тизими. Режа - биринчи ҳужжат ва режалаштиришнинг натижаси сифатида. Режаларнинг турлари: индекатив, стратегик, бизнес-режа. Ишлаб чиқариш режасини тузиб чиқиш ва тасдиқлашни ташкил этиш. Режалаштиришни такомиллаштиришнинг асосий йўналишлари. “Ўзбекистон-2030” стратегияси тўғрисидаги ПФ-158-сонли Фармонининг мақсади ва вазифалари.

8-мавзу. Ишлаб чиқаришни ижтимоий ташкил этиш

Саноатда ишлаб чиқаришни ижтимоий ташкил этишнинг шакллари ва уларнинг ўзаро боғлиқлиги. Концентрациялаштириш, унинг шакллари ва кўрсаткичлари. Бозор иқтисодиётига ўтишда кичик ва хусусий корхоналарнинг устуворлиги. Маҳаллийлаштириш унинг моҳияти ва аҳамияти мазмуни. Маҳаллийлилатирадиган ишлаб чиқариш қувватларини яратиш – инқирозга қарши чоралар дастурининг энг кўплаб масалаларидан бири эканлиги.

Ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш, унинг шакллари ва кўрсаткичлари. Кооперативлаштириш тушунчаси, унинг шакллари ва даражасини ифодаловчи кўрсаткичлар. Саноат корхона (фирма)лари ўртасидаги ишлаб чиқариш иқтисодий алоқаларининг турлари ва уларни ривожлантиришнинг асосий йўналишлари. Диверсификациялаш. Унинг моҳияти, аҳамияти ва мазмуни. Иқтисодиётни, жумладан, саноатни диверсификация қилишнинг энг муҳим устувор йўналиши. Комбинатлаштириш: моҳияти, аҳамияти, шакллари ва кўрсаткичлари. Комбинатлаштиришнинг ҳозирги аҳволи ва истикболи.

9-мавзу. Ўзбекистон саноатининг хомашё манбаи ва уни жойлаштириш

Саноатда хомашё, унинг хусусиятлари ва туркумланиши. Хомашё ва ёқилғи-энергетика ресурслари тушунчаси ва уларни гуруҳларга ажратиш. Саноат хомашё базасини кенгайтириш учун геология-қидирув ишлари ва табиий бойликларни ўрганишнинг аҳамияти. Фойдали казилмалар захираларини туркумларга ажратиш. Минерал хомашё ва ёқилғиларни иқтисодий баҳолаш. Ўзбекистонда минерал хомашё, ёқилғиларни қазиб олиб ва электр энергияси ишлаб чиқариш динамикаси. Сунъий ва синтетик материаллар ишлаб чиқаришни кенгайтириш ва такомиллаштириш. Ресурслар тежамкорлигининг стратегияси ва тактикаси. Саноатда хомашё, ёқилғи ва энергияни тежашнинг асосий йўналишлари. Минерал хомашё ва улардан оқилона фойдаланиш. Инқирозга қарши чоралар дастурларида белгиланган катъий тежамкорлик тизимини жорий этиш.

10-мавзу. Саноат ишлаб чиқаришида баҳо ва баҳолаш

Саноатда қўшилган қиймат ҳажмини ошириш. Давлатнинг баҳо сиёсати ва уни амалга ошириш зарурияти. Баҳо – бозор муносабатларининг иқтисодий категорияси сифатида. Баҳо ва баҳолашнинг моҳияти, аҳамияти ва зарурияти.

Баҳонинг функциялари, турлари ва тузилмаси. Унинг бошқа иқтисодий категориялар билан боғликлиги. Баҳолашни яхшилашнинг асосий йўналишлари. Товар сотишни кўпайтириш. Максимал фойда олиш. Корхоналарнинг муайян мавқеини сақлаб қолиш. “Ўзбекистон-2030” стратегияси тўғрисидаги ПФ-158-сонли Фармонининг мақсади ва вазифалари.

11-мавзу. Саноат ишлаб чиқаришини жойлаштириш

Саноатни жойлаштириш тамойиллари. Ишлаб чиқаришни ҳудудий ташкил этишнинг моҳияти ва аҳамияти. Саноатни жойлаштириш омиллари. Ишлаб чиқарувчи кучларни жойлаштиришга таъсир этувчи омиллар. Айрим саноат тармоқларини жойлаштиришдаги ўзига хос хусусиятлар. Бозор иқтисодиёти шароитида ишлаб чиқарувчи кучларни жойлаштиришнинг ўзига хос хусусиятлари. Айрим корхоналарни жойлаштиришнинг иқтисодий асослаш усули. Саноатни жойлаштиришдаги силжишларнинг иқтисодий самарадорлиги. Саноат ишлаб чиқаришини жойлаштириш - ижтимоий ишлаб чиқаришнинг ташкил этишни муҳим шакли сифатида. Саноат ишлаб чиқаришини жойлаштириш тамойиллари. Саноат ишлаб чиқаришини жойлаштириш омиллари. Айрим саноат тармоқларини жойлаштиришдаги ўзига хос хусусиятлар. Эркин индустриал-иқтисодий зона: унинг моҳияти аҳамияти, мазмуни.

12-мавзу. Корхона - мустакил хўжалик фаолиятини юритувчи бозор субъекти

Миллий иқтисодиётни ривожланиши ва аҳоли бандлигини таъминлашда корхонанинг ўрни ва роли. Замонавий корхоналар таснифи. Корхоналарнинг бирлашмалари. Корхоналарнинг мустиқиллиги ва масъулияти. Бозор муносабатлари шароитида давлат ва корхоналар ўртасидаги муносабат. Корхоналарнинг эркинлиги ва чекланишлар. Корхонанинг ички ва ташқи муҳити. Корхонанинг ишлаб чиқариш ва бозор муносабатлари (алоқалари). Рақобат шароитида корхоналарнинг ҳаракатлари (ўзини тутиши). Хўжалик юритишнинг замонавий бозор тизими томонидан корхона фаолиятига қўйиладиган талаблар. Корхонанинг жамият олдидаги ижтимоий масъулияти. “Ўзбекистон-2030” стратегияси тўғрисидаги ПФ-158-сонли Фармонининг мақсади ва вазифалари.

13-мавзу. Корхонани ташкил этиш ва фаолиятини тўхтатиш

Корхонани ташкил этишнинг ҳуқуқий асослари ва тамойиллари. Корхонани ташкил этиш тартиби ва босқичлари. Корхонани ташкил этиш учун зарурий таъсис ҳужжатлари. Ташкил этилаётган корхонани давлат рўйхатидан ўтказиш. Корхона мулки ва реквизи́тлари. Янгидан ташкил этилаётган корхона фаолиятининг бошланиши ва унинг асосий вазифалари. Корхонани қайта ташкил этиш ва фаолиятини тўхтатиш. Корхонани қайта ташкил этиш ва тугатишнинг асосий тамойиллари. Тугатиш ҳайъати ва унинг вазифалари.

14-мавзу. Корхонани бошқариш

Бошқарув корхона фаолиятидаги объектив зарурат. Бошқарувнинг объекти ва субъекти. Бошқарув муносабатлари. Бошқарувнинг ташкилий тузилмалари.

Бошқарувнинг мақсади, вазифалари ва тамойиллари. Бошқарув қарорларини қабул қилиш ва уларнинг масъулияти корпоратив бошқарувнинг ўзига хос жиҳатлари, унинг устунликлари ва камчиликлари. Бошқарувнинг асосий функциялари. Бошқарув ходимларининг касб маҳорати ва компетентлиги. Бошқарув тизимини ишлаб чиқаришнинг самарадорлигига эришиш ва корхонанинг иқтисодий барқарорлигига йўналтириш. Бошқарув қарорлари самардорлигини баҳолаш.

15-мавзу. Корхона фаолиятини режалаштириш ва башорат қилиш

Бизнес-режалаштириш корхонани бошқаришдаги муҳим курул сифатида. Режалаштиришни бозор механизмлари билан мос келиши. Режалаштиришнинг услубий асослари. Корхонада режалаштириш турлари. Режалар тизими - режалаштириш натижаларини акс эттириш сифатида. Режавий қарорларни тайёрлаш даври: стратегик муаммоларни таҳлил қилиш, корхона фаолияти келгуси шароитларининг прогнози, ишлаб чиқариш топшириқларини ва уларни амалга ошириш йўллари (воситаларини) аниқлаш. Жорий режа - корхона фаолиятининг асосий ҳужжати сифатида. Корхона фаолиятида бизнес-режа. Бизнес-режани ишлаб чиқаришдаги асосий вазифалари ва унинг тартиби. Бизнес-режани корхонани ривожлантириш стратегияси билан боғлиқлиги. Бизнес-режанинг асосий бўлимлари ва кўрсаткичлари.

16-мавзу. Ишлаб чиқаришнинг иқтисодий ва ижтимоий самарадорлиги

Самарадорлик корхона фаолиятининг «ойнаси» сифатида. Бозор муносабатлари шароитда самарадорликнинг ўрни ва аҳамияти. Ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш йўналишида корхонанинг фаолияти. Ишлаб чиқариш самарадорлигининг моҳияти, мезонлари ва кўрсаткичлари. Ишлаб чиқаришнинг умумий ва солиштира иқтисодий самарадорлиги. Харажатларнинг қопланиш даври - инновацион ечимларни, харажатлар самарадорлигининг муҳим кўрсаткичи сифатида. Ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишнинг асосий йўналишлари. 2017 йилда мамлакатимизни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг энг муҳим устувор вазифалари ва йўналишлари.

17-мавзу. Корхонанинг асосий фондлари ва ишлаб чиқариш қуввати

Асосий фондларнинг моҳияти ва уларнинг корхона фаолиятидаги ўрни. Ишлаб чиқариш ва ноишлаб чиқариш асосий фондлари. Асосий фондлар тузлмасининг ишлаб чиқариш самарадорлигига таъсири. Асосий фондларни баҳолаш, эскириши ва таъмирлаш. Асосий фондлар амортизацияси ва амортизация ажратмалари. Амортизация ажратмаларини ҳисоблаш усуллари. Асосий фондларни корхонанинг ишлаб чиқариш қуввати билан алоқаси. Корхонанинг асосий фондлари ва ишлаб чиқариш қувватидан фойдаланиш

кўрсаткичлари, уларни ҳисоблаш услуби. Корхона асосий фондлари ва ишлаб чиқариш қувватидан фойдаланишни яхшилаш йўллари.

18-мавзу. Корхонанинг айланма маблағлари

Айланма маблағлар тушунчаси, уларнинг таркиби ва тузилмаси. Корхона айланма маблағларининг асосий воситалардан фарқи. Бозор муносабатлари шароитида айланма маблағларни шакллантириш манбалари. Айланма маблағларни корхонанинг иқтисодий барқарорлигига таъсири. Айланма маблағларни меъёрлаштириш. Корхонанинг айланма маблағларга бўлган талабини ҳисоблаш. Корхонанинг қарзга олинган ва хусусий айланма маблағлари. Корхонанинг ишлаб чиқариш заҳиралари. Заҳиралар турлари ва уларни ҳисоблаш услуби. Заҳираларни бошқариш ва моддий ресурсларни тежаш. Корхонада айланма маблағлардан фойдаланиш самарадорлиги. Айланма маблағлардан фойдаланиш кўрсаткичларини ва уларни ҳисоблаш услуби. Корхонанинг айланма маблағларидан фойдаланиш самарадорлигини ошириш йўллари.

19-мавзу. Корхонада ходимлар, меҳнатни ташкил этиш ва ҳақ тўлаш

Ҳодимлар ва уларнинг корхона фаолиятидаги ўрни. Замонавий шароитларда корхонанинг кадрлар сиёсати. Корхона ходимлари, уларнинг таркиби ва тузилмаси. Корхона ходимлари ҳаракати ва уни режалаштириш. Ишчилар – корхона ишлаб чиқариш персоналининг асосий қисми. Корхонада меҳнат унумдорлиги ва уни ошириш резервлари.

Корхонада меҳнатга ҳақ тўлаш. Меҳнатга ҳақ тўлаш шакллари ва тизимлари. Меҳнатга ҳақ тўлашнинг тарифсиз тизими. Меҳнатни моддий ва маънавий рағбатлантириш. Кадрлар сиёсати ва меҳнатга ҳақ тўлашни ташкил этишда корхонанинг ваколатлари.

20-мавзу. Ишлаб чиқариш харажатлари, фойда ва рентабеллик

Ишлаб чиқариш харажатлари, фойда ва рентабеллик тушунчалари. Маҳсулот баҳоси ва таннархи. Маҳсулот таннархини режалаштириш ва калкуляцияси. Маҳсулот ишлаб чиқариш харажатларининг таснифи. Ишлаб чиқариш харажатларини аниқлашнинг хориж тажрибаси. Фойда корхона фаолиятининг якуний натижаси сифатида. Фойданинг ишлаб чиқариш рентабеллиги балан алоқаси. Корхонада рентабелликни аниқлаш услуби. Фойдани максималлаштириш. Баҳо ва харажатлар таркибини ўзгаришининг фойдага таъсирини таҳлил қилиш. Ишлаб чиқариш рентабеллигини ошириш йўллари.

21-мавзу. Корхонанинг иқтисодий ҳавфсизлиги ва тижорат сири

Корхонанинг иқтисодий ҳавфсизлигини таъминлашнинг мақсади ва вазифалари. Корхона ҳавфсизлиги концепсияси. Корхонани иқтисодий ҳавфсизлигини таъминлаш тамойиллари. Корхона ҳавфсизлигини таъминлашни ташкил этиш ва бошқариш. Ҳавфсизлик хизматининг функциялари ва унинг

тузилмаси. Корхонанинг тижорат сири. Корхона тижорат сирини ҳимоя қилиш самарадорлигининг корхона иқтисодига таъсири. Рақобатчилар тўғрисида маълумот олиш услублари. Корхона тижорат сирини ҳимоя қилиш.

22-мавзу. Корхонанинг бизнес-режаси

Бизнес-режанинг функциялари бўйича иқтисодчиларининг турли қарашлари. Бизнес-режанинг моҳияти ва вазифалари. Бизнес-режаларнинг аҳамияти ва зарурияти. Бизнес-режа - янги бизнеснинг юраги, хўжалик бошқарувининг воситаси. Бизнес-режани тайёрлаш босқичлари. Бизнес-режанинг лойиҳа варианты. Бизнес-режани расмийлаштириш ва тасдиқлаш. Расмий ва ишчи бизнес-режа. Корхона миссияси. Корхона этикаси. Корхона танлаб олган кадриятлар йўналиши. Бизнес-режа мақсадларини ишлаб чиқиш. Мақсаднинг бизнес тизимидаги бешта функцияси. Мақсадларнинг мазмуни ва шаклига қўйиладиган талаблар. Бизнес-режанинг ахборотлар манбаи. Бизнес-режа тузилмасини танлаш.

23-мавзу. Ишлаб чиқариш жараёни ва уни ташкил этиш асослари

Ишлаб чиқариш жараёни тушунчаси ва мазмуни. Ишлаб чиқариш жараёнини ташкил этиш тамойиллари. Ишлаб чиқариш жараёнининг кўринишлари. Корхонада ишлаб чиқаришни ташкил этиш шакллари тавсифи: даражаси курсаткичлари ва иқтисодий самарадорлик. Ишлаб чиқаришни ташкил этиш турларига таққослама тавсиф: аммалий, серияли ва шахсий. Ишлаб чиқаришни ташкил этиш усуллари. Оқим ишлаб чиқариш тушунчаси, моҳияти ва кўринишлари. Оқим линияларининг афзаллиги ва камчиликлари. Ишлаб чиқариш оқимини ташкил этишни мукамаллаш йўналишлари. Ишлаб чиқаришни ташкил этиш шахсий ва партиявий усулларига тавсиф ва хусусияти. Ишлаб чиқариш жараёнини ташкил этиш нормативлари. Ишлаб чиқариш циклининг давомийлиги, тайёр маҳсулот ва меҳнат воситалари чиқариш ҳажми, тугалланмаган ишлаб чиқариш катталиги. Корхонада ишлаб чиқаришни ташкил этиш даражасини оширишнинг асосий йўналишлари.

24-мавзу. Корхона стратегиясини шакллантириш

Ишлаб чиқаришни ташкил этиш стратегияси концепциясининг моҳияти. Мақсадларни шакллантириш тамойиллари. Ташки муҳитни ҳисобга олиш ва уни баҳолаш усуллари, корхонанинг мақсадини аниқловчи омиллар. Рақобатчи фаолиятини таҳлил қилиш стратегияси. Атроф муҳитнинг ўзгариш суръатлари ва унинг корхонага таъсири. Мақсадлар дараҳти. Нархни шакллантириш мезонлари: аниқлик, қисқалик, ўлчовлилик, келишилганлик. Корхонани ривожлантиришнинг базавий стратегияси: ўсиш стратегияси (янги бозорга кириш, бозорнинг ривожланиши, географик экспансия ва фирмалараро ҳамкорлик, ташқи иқтисодий фаолият), барқарорлик стратегияси (иқтисод, стратегик силжиш), стратегияси (бошқариш тизимини қайта кўриш, молиявий қайта қуриш, маркетингни қайта қуриш). Мақсадни амалга ошириш кетма-кетлиги: қарор қабул қилиш; мақсадни баҳолаш; мақсаднинг қўйилиши, атрофни таҳлил қилиш, ресурс билан таъминлаш, қарорни амалга ошириш, амалга

оширилган қарорни баҳолаш. Бошқариш зарурлиги, моҳияти ва объектив кераклиги. Бошқариш функциялари: режалаштириш, ташкил этиш, раҳбарлик, координация, назорат. Бошқариш тамойиллари. Бошқариш усули. Корхона фаолиятининг самарадорлигини оширишида ташкилий тузилма ва мазмуни. Тузилмалар тури: тўғри функционал, штабли. Вакиллик моҳияти. Корхона мақсад ва вазифаларига эришишида ходимлар мотивациясини бошқариш. Корхона рақобатбардошлигини тавсифловчи кўрсаткичлар.

25-мавзу. Корхоналарнинг банкротлиги, келиб чиқиши ва босқичлари

Ўзбекистон Республикаси иқтисодиётининг реал сектори корхоналарини молиявий қўллаб-қуватлаш, ишлаб чиқаришни модернизация қилиш ва ишлаб чиқарилган маҳсулотларга ички талабни рағбатлантиришга қаратилган чора тадбирлар. Корхоналарда инқирознинг келиб чиқиши, унинг турлари ва босқичлари. Корхона банкротлиги: унинг мақсади, турлари ва босқичлари. “Ўзбекистон-2030” стратегияси тўғрисидаги ПФ-158-сонли Фармонининг мақсади ва вазифалари.

26-мавзу. Корхона тўловга қобилияти моҳияти ва кўрсаткичлари. Инқирозга қарши бошқарув асослари

Корхонанинг тўловга қобилияти моҳияти ва асослари. Корхона мажбуриятлари, унинг турлари. Корхонанинг тўловга қобилиятсизлиги асосий сабаблари. Ўзбекистонда корхоналар тўловга қобилиятсизлигини сабабларини келиб чиқишининг ўзига хос хусусиятлари.

Корхонанинг инқирозга қарши молиявий бошқарувининг тамойиллари. Молиявий ҳисоботлар - корхона молиявий ҳолатини таҳлил қилишнинг ахборот базаси сифатида. Молиявий ҳисобот кўрсаткични ўзаро боғлиқлигини таъминлаш.

27-мавзу. Корхонанинг инқироз ҳолатида молиявий-иқтисодий ҳолатини таҳлили

Корхонани молиявий таҳлилида математик усуллари. Корхона баланси тренд таҳлили. Корхона баланси моддалари қиёсий таҳлили. Корхоналар қарздорлиги кўрсаткичлари. Корхонанинг молиявий барқарорлигини баҳолаш. Корхона иқтисодий самарадорлигини баҳолаш. Корхона ресурслардан фойдаланиш тахминий-баҳолаш. Корхонани дебитор ва кредиторлик ҳолатини баҳолаш.

28-мавзу. Тўловга қобилиятсиз корхоналарни молиявий соғломлаштириш

Корхона молиявий ҳолатини заифлашуви сабаблари. Корхонани тўловга қобилиятсизлик сабаблари. Корхонани молиявий соғломлаштириш босқичлари ва чора-тадбирлари. Корхона фаолиятини молиявий соғломлаштириш мақсадида бошқарувнинг оптимал вариантлари. Корхона мулкни комплекс

оптимизациялаш бўйича чора – тадбирлар. Корхоналарни молиявий соғломлаштириш учун инкирозга қарши дастурлар.

29-мавзу. Корхона рақобатбардошлиги ва маҳсулот сифати

Рақобатбардошлик тушунчаси. Корхона рақобатбардошлигини таъминловчи омиллар. Корхона рақобатбардошлигининг устун томонлари: ходимлар, товарлар ва хизматлар, ташкилий тузулма, тармоқ, минтақа, давлат. Маҳсулот сифати корхона рақобатбардошлигини таъминловчи асосий омил. Маҳсулот сифати ва кўрсаткичлари. Маҳсулот сифатининг техник даражаси. Сифатни назорат қилиш. Сифатни бошқариш. Сифатни бошқаришда ИСО-9000 ҳалқаро стандартларининг моҳияти.

30-мавзу. Саноат инфратузилмаси мажмуида ресурслардан самарали фойдаланишни ташкил этиш

Саноат ишлаб чиқариш жараёнини электрлаштиришдаги мавжуд муаммолар. Электр энергия ресурсларидан самарали фойдаланиш. Энергетика инфратузилмаси. Саноатда сув ресурсларидан фойдаланишда янгича муносабатлар. Саноатда сувни тежашда янги технологиялардан фойдаланиш. Саноат ишлаб чиқариш фаолиятида иқтисодий-экологик муаммолар ва уларни ҳал этиш йўллари.

31-мавзу. Саноат инфратузилма мажмуида тайёрлов тизими ва уни ривожлантиришнинг аҳамияти

Саноат ишлаб чиқаришида тайёрлов тизимидаги мавжуд муаммолар. Уларни ҳал этишда инфратузилма фаолиятининг ўрни. Саноат фирмаларини шакллантириш. Саноат маҳсулотлари экспортини кенгайтириш муаммолари ва унга таъсир этувчи омиллар. Ахборот – коммуникация инфратузилмаси.

32-мавзу. Саноат мажмуасида ижтимоий инфратузилманинг аҳамияти

Ижтимоий инфратузилманинг саноатдаги аҳамияти ва ундаги мавжуд муаммолар. Саноат корхоналарига маданий-маиший хизмат кўрсатишни ривожлантириш. Саноат ижтимоий фондларнинг аҳамияти. Саноат инфратузилмаси асосида ходимларни ҳимоя қилиш ва уларни суғурталаш масалалари.

33-мавзу. Саноат мажмуасида инфратузилма фаолиятини ривожлантириш ва истиқболини белгилаш

Саноат корхоналарида устувор йўналиш деб белгиланган кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик ҳамда хизмат кўрсатувчи корхоналар фаолиятининг ўрни. Саноат корхоналарининг иқтисодий самарадорлигини оширишда хизмат кўрсатувчи инфратузилмалар фаолиятини баҳолаш ва истиқболини белгилаш.

34-мавзу. Саноатда инвестицияларнинг иқтисодий моҳияти ва турлари

Инвестициялар тушунчаси, унинг турли талқинлари Жамғармалар инвестицияларнинг манбаи сифатида. Жамғармаларнинг моҳияти ва инвестициялар билан алоқадорлиги. Инвестицияларнинг ўсишига таъсир этувчи омиллар. Инвестициялар турлари. Инвесторларнинг асосий белгилари бўйича таснифи. Молиявий ва реал инвестициялар ўртасидаги ўзаро алоқадорлик. Молиявий инвестицияларнинг инвестицион жараёндаги роли. Инвестициялашнинг мақсадлари ва йўналишлари. Инвестициялаш объектларини режалаштириш ва танлаш. Инвестицияларни алҳида объектлар ёки дастурлар бўйича режалаштириш. Мукаммал капитал бозори ва инвестицион лойиҳадан фойдаланиш муддатлари белгиланган ҳолатлар учун инвестицион моделлар. Мукаммал капитал бозори ва инвестицион лойиҳадан фойдаланиш муддатлари ўзгарувчан ҳолатлардаги инвестицион моделлар. Кохонанинг ишлаб чиқариш-молиявий фаолияти режалари билан ўзаро алоқадорликда инвестицион режалаштириш. Реал инвестицияларни амалга ошириш. Молиявий инвестицияларни амалга оширишнинг хусусиятлари. Инвестицион ресурслар.

35-мавзу. Санотда капитал қўйилмалар

Капитал қўйилмалар реал инвестицияларнинг шакли сифатида. Капитал қўйилмалар тушунчасининг моҳияти ва таснифи. Капитал қўйилмаларнинг такрор ишлаб чиқариш ва технологик тузилмаси. Капитал қўйилмаларнинг тармоқ бўйича ва минтақавий тақсимланиши. Капитал қўйилмаларнинг иқтисодий самарадорлигини аниқлаш тамойиллари. Капитал қўйилмаларни давлат томонидан тартибга солиниши ва ҳимоя қилиниши. “Ўзбекистон-2030” стратегияси тўғрисидаги ПФ-158-сонли Фармонининг мақсади ва вазифалари.

36-мавзу. Кўчмас мулкка ва қурилишга инвестициялар киритиш

Кўчмас мулкнинг инвестициялаш объекти сифатидаги хусусиятлари. Кўчмас мулк тушунчаси. Кўчмас мулкка инвестицияларни молиялаштириш: шакллари ва инструментлари. Иштирокчилар таснифи. Ипотека. Кўчмас мулк лизинги. Кўчмас мулк опсиони. Кўчмас мулк бозорида инвестицион фаолиятни тартибга солиш. Инвестицион-қурилиш комплекси. Қурилишда пудрат муносабатлари. Тендер савдолари. Капитал қурилиш тушунчаси ва унинг техник-иқтисодий хусусиятлари. Капитал қўйилмаларни амалга оширишда капитал қурилишнинг роли. Асосий фондларни такрор ишлаб чиқариш. Капитал қурилишнинг ташкилий тузилмаси ва бошқариш асослари. Қурилиш ишларини олиб бориш усуллари. “Қулф қалитгача” тизими. Бош пудратчи ва субпудратчилар. Пудратчи қурилиш ташкилотларини шакллантириш ва уларнинг таснифи. Капитал қурилишдаги ислохотлар.

37-мавзу. Капитал қўйилмаларни молиялаштириш

Капитал қўйилмаларни молиялаштириш манбалари тушунчаси ва уларнинг таснифи. Макро ва микродаражада капитал қўйилмаларни молиялаштириш. Фирманинг ўз маблағлари. Фирма даромадларининг тузилмаси. Фирманинг жалб қилинган маблағлари, уларнинг тузилмаси. Қўшимча молиялаштириш

ҳажми омиллари. Бюджет ажратмалари: тушунчаси, зарурати ва имкониятлар. Капитал қўйилмаларга бюджет ажратмаларининг хусусиятлари. Тўғридан тўғри бюджетдан молиялаштириш.

38-мавзу. Саноатда инвестицион лойиҳалар ва уларнинг таснифи

Инвестицион лойиҳа тушунчаси. Инвестицион лойиҳалар таснифи. Инвестицияларнинг йўналтирилганлиги. Зарур бўлган инвестициялар ҳажми. Қўзланган самара тури. Муносабатлар, алоқалар турлари. Пул оқимлари турлари. Таваккалчилик. Инвестицион лойиҳани амалга ошириш босқичлари. Инвестицион характердаги қарорлар мантики ва мазмуни. Танлаб олиш ва таккослаш. Лойиҳани амалга оширишни оптималлаштириш. Инвестицион дастурни шакллантириш. Лойиҳаларни ҳажм ва вақт бўйича оптималлаштириш.

39-мавзу. Саноатда инновацион фаолият тушунчаси, инновацион фаолият функциялари ва инновациялар таснифи

Инновацион фаолият тушунчаси. Инновацион лойиҳа, инновацион жараён тушунчалари. Корхонада инновацион менежернинг асосий вазифалари. Инновацион жараёнга таъсир қилувчи омиллар. Инновациялар тушунчаси ва уларнинг таснифи. Инновацион товарни яратиш жараёнининг босқичлари. Инновацион фаолиятни бошқариш тизимларига қўйиладиган асосий талаблар. Илмий-тадқиқот ва тажриба – конструкторлик ишларини бошқариш тизими.

40-мавзу. Инновацион фаолиятни давлат томонидан тартибга солиниши

Ўзбекистон Республикасида инновацион фаолиятнинг ҳукукий асослари. Инновацион жараёнларни давлат томонидан қўллаб-қувватланиши. Илмий изланишлар, фундаментал тадқиқотлар ва инновацион лойиҳаларни қўллаб-қувватловчи жамғармалар. Инновацион фаолиятни қўллаб-қувватланишнинг нодавлат шакллари. Инновацион фаолиятни давлат томонидан тартибга солишда хориж тажрибаси. Саноати ривожланган давлатларда илмий-инновацион ривожланиш моделлари.

41-мавзу. Саноатда инновацион фаолиятнинг ташкилий шакллари ва унинг хусусиятлари

Инновацион ташкилотлар таснифи. Виолентлар, патентлар, коммутантлар ва экплерентлар стратегиялари. Кичик бизнеснинг хусусиятлари. Ихтисослашган ва комплекс инновацион ташкилотларининг ўзига хос хусусиятлари. Лойиҳа конструкторлик ташкилотлари ва махсус конструкторлик бюрolari, илмий-тадқиқот, маркетинг ташкилотлари, илмий-тадқиқот институтлари, қурилиш-монтаж ташкилотлари, технопарк, технополис каби ташкилотларда инновацион фаолиятини олиб бориш. Инновацион ташкилотларнинг тузилмалари таснифи ва вазифалари. Тузилмавий қайта қуриш – ташкилотнинг рақобатбардошлигини оширишнинг асосий воситаси.

42-мавзу. Саноат инновацион фаолиятда таваккалчиликни бошқариш асослари

Таваккалчилик тушунчаси ва унинг моҳияти. Таваккалчиликнинг объекти ва субъекти. Таваккалчилик таснифи. Таваккалчиликни пасайтириш усуллари ва омиллари: таваккалчиликдан қочиш; таваккалчиликни тақсимлаш; таваккалчилик манбаларини локализациялаш ва диверсификациялаш; суғурталаш ва хеджирлаштириш. Таваккалчиликни бошқаришнинг услубий асослари. Таваккалчиликнинг ички ва ташқи омилларининг мониторинги ва таҳлили. Таваккалчиликни баҳолаш ва уни оптималлаштириш. Таваккалчиликни бошқариш самарадорлигини баҳолаш.

43-мавзу. Венчур шаклидаги инновацион бизнес

Венчур капиталининг иктисодий вазифалари. Венчур капитали ва венчур бизнеси. Таваккалчиликка асосланган бизнесни молиялаштиришнинг асосий хусусиятлари. Венчур асосидаги молиялаштиришнинг устивор йўналишлари. Молиявий таваккалчиликни минималлаштиришнинг асосий тамойиллари. Венчур капитали манбаалари. Венчур асосидаги бизнесни давлат томонидан тартибга солиш. Таваккалчиликка асосланган инвестицияларни молиявий баҳолаш усуллари ва асосий тушунчалари. Ўзбекистонда венчур асосида молиялашнинг истиқборлари.

44-мавзу. Саноат маҳсулотларини халқаро стандартлаштириш

Халқаро стандартларни шаклланиши, ривожланиши ва амал қилиши. ИСО идоралари ишининг мазмуни. Стандартлаш бўйича халқаро ташкилотларнинг мақсади ва вазифалари. Халқаро стандартларнинг халқаро савдо ва ҳамкорликка таъсири. ИСО-9001 сифат тизимини қўллашнинг хусусиятлари. ИСО-9002 сифат тизими бўйича ишларнинг мазмуни. ИСО-9003 сифат тизимини қўллаш йўналишлари. ИСО-9001, 9002, 9003 сифат тизимидан фойдаланишнинг хусусиятлари ва фарқ қилувчи томонлари. Стандартлаш бўйича минтақавий ташкилотлар фаолиятининг хусусиятлари (ИСО, МЕК, СЕН, СЕНЕЛЕК ва бошқалар).

45-мавзу. Саноатда маҳсулотни сертификатлаштиришнинг ташкилий-ҳуқуқий асослари

Маҳсулотни сертификатлаш соҳасидаги асосий тушунчалар. Сертификатлаштиришнинг мақсади ва вазифалари. Ўзбекистонда сертификатлаштиришнинг ҳуқуқий асослари. Сертификатлаш бўйича давлат идоралари ва уларнинг вазифалари. Сертификатлаш объекти ва субъекти. Товарни сертификатлашни амалга ошириш тартиби. Мажбурий ва кўнгилли сертификатлаш ва уни амалга ошириш шартлари. Сертификатлаштириш бўйича ишларни лицензиялаш. Сертификатлаш натижалари: сертификат ва мувофиқлик белгиси. Импорт ва экспорт маҳсулотларини сертификатлашнинг хусусиятлари. Сертификатлашни амалга ошириш бўйича ИСО халқаро ташкилотининг тавсиялари. Хорижий мамлакатларда сертификатлаш тажрибалари (Германия, Франция ва Япония).

Фойданилган адабиётлар рўйхати:

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 11.09.2023 йилдаги “Ўзбекистон-2030” стратегияси тўғрисидаги ПФ-158-сонли Фармони. [хтtps://lex.uz/doss/6600413](https://lex.uz/doss/6600413)
2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 28 январдаги “2022-2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси тўғрисида” ги ПФ-60-сон Фармони.
3. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 6 июлдаги “2022-2026 йилларда Ўзбекистон Республикасининг Инновацион ривожланиш стратегиясини тасдиқлаш тўғрисида” ги ПФ-165-сон Фармони.
4. Ўзбекистон Республикасининг 2020 йил 17 февралдаги “Махсус иқтисодий зоналар тўғрисида” ги 604-сонли Қонуни.
5. Ўзбекистон Республикасининг Қонуни. Ўзбекистон Республикасининг Солиқ кодексига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида. ЎРҚ-599-сон, 2019 йил 30 декабр.
6. “Қишлоқ хўжалигига мўлжалланмаган ер участкаларини хусусийлаштириш тўғрисида” ги Ўзбекистон Республикасининг Қонуни 2019 йил 13 августдаги №ЎРҚ-552 сонли қонуни.
7. Ўзбекистон Республикасининг Қонуни. 2020 йил учун Ўзбекистон Республикасининг давлат бюджети тўғрисида. ЎРҚ-589-сон, 2019 йил 9 декабр.
8. Ўзбекистон Республикасининг Қонуни. 2021 йил учун Ўзбекистон Республикасининг давлат бюджети тўғрисида. ЎРҚ-657-сон, 2020 йил 25 декабр.
9. Ўзбекистон Республикасининг «Туризм тўғрисида» ги Қонуни, 2019 йил 18 июл.
10. Ўзбекистон Республикасининг Солиқ кодекси. Янги таҳрири. 2020
11. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон Республикасининг туризм соҳасини жадал ривожлантиришни таъминлаш чоратадбирлари тўғрисида” ги фармони. “Халқ сўзи” газетаси // 2016 йил 3 декабр сони.
12. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги ПФ-4947-сонли "2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида" ги Фармони.
13. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони. Ўзбекистон республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида. 2017 йил 7 феврал, ПФ-4947-сон. - [хтtps://lex.uz/doss/3107036](https://lex.uz/doss/3107036)
14. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони. Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича вакили институтини таъсис этиш тўғрисида. 2017 йил 5 май, ПФ-5037-сон. - [хтtps://lex.uz/doss/3193118](https://lex.uz/doss/3193118)

15. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Валюта сиёсатини либераллаштириш бўйича биринчи навбатдаги чора-тадбирлар тўғрисида”ги 2017 йил 2 сентябрдаги ПФ-5177-сонли фармони, Ўзбекистон Республикаси Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси ахборот тизими (www.lex.uz).

16. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Солик маъмуриятчилигини тубдан такомиллаштириш, соликлар ва бошқа мажбурий тўловларнинг йиғилувчанлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2017 йил 18 июлдаги ПФ-5116-сонли Фармони

17. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Пул-кредит сиёсатини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2017 йил 13 сентябрдаги ПҚ-3272-сонли қарори, Ўзбекистон Республикаси Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси ахборот тизими (www.lex.uz). Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 2 сентябрдаги «Валюта сиёсатини либераллаштириш бўйича биринчи навбатдаги чора-тадбирлар тўғрисида»ги ПФ-5177-сонли фармони // Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами. – Тошкент, 2017.

18. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 9 январдаги ПФ-5296-сонли «Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг фаолиятини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармони. (Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 10.01.2018 й., 06/18/5296/0534-сон).

19. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Иқтисодиётни янада ривожлантириш ва иқтисодий сиёсат самарадорлигини оширишнинг қўшимча чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2019 йил 8 январдаги ПФ-5614-сонли фармони, Ўзбекистон Республикаси Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси ахборот тизими (www.lex.uz).

20. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 18 ноябрдаги ПФ-5877-сонли «Инфляция таргетлаш режимига босқичма-босқич ўтиш орқали пул-кредит сиёсатини такомиллаштириш тўғрисида»ги Фармони. (Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 19.11.2019 й., 06/19/5877/4036-сон).

21. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони. Солик ва божхона имтиёзлари берилишини янада тартибга солиш чора-тадбирлари тўғрисида. ПФ-5755-сон, 2019 йил 27 июн.

22. “Ўзбекистон Республикасида туризмни жадал ривожлантиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармони. 2019 йил 05 январ, ПФ-5611-сон.

23. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “2020-2025 йилларга мўлжалланган Ўзбекистон Республикасининг банк тизимини ислоҳ қилиш стратегияси тўғрисида”ги 2020 йил 12 майдаги ПФ-5992-сонли Фармони.

24. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 2 мартдаги “2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар Стратегиясини “Илм, маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йили”да амалга оширишга оид давлат дастури тўғрисида”ги ПФ-5953-сонли Фармони.

25. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони. Коронавирус пандемияси ва глобал инкироз ҳолатларининг иқтисодиёт тармоқларига салбий

таъсирини юмшатиш бўйича биринчи навбатдаги чора-тадбирлар тўғрисида. ПФ-5969-сон, 2020 йил 19 март.

26. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони. Коронавирус пандемияси даврида аҳоли, иқтисодиёт тармоқлари ва тадбиркорлик субъектларини қўллаб-қувватлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида. ПФ-5978-сон, 2020 йил 3 апрел.

27. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони. Коронавирус пандемияси даврида аҳоли ва тадбиркорлик субъектларини қўллаб-қувватлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида. ПФ-5986-сон, 2020 йил 27 апрел.

28. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 3 апрелдаги “Коронавирус пандемияси даврида аҳоли, иқтисодиёт тармоқлари ва тадбиркорлик субъектларини қўллаб-қувватлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида” ги ПФ-5978-сон Фармони.

29. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони. Коронавирус пандемияси даврида аҳоли, иқтисодиёт тармоқлари ва тадбиркорлик субъектларини қўллаб-қувватлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида. 2020 йил 3 апрел, ПФ-5978-сон. - [хттпс:// www.lex.uz/](http://www.lex.uz/)

30. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони. Коронавирус пандемияси даврида аҳоли ва тадбиркорлик субъектларини қўллаб-қувватлаш бўйича навбатдаги чора-тадбирлар тўғрисида. 2020 йил 18 май, ПФ-5996-сон. - [хттпс://lex.uz/досс/4815474](http://lex.uz/досс/4815474)

31. 2020-2024 йилларда товар ва молия бозорларида рақобатни ривожлантириш стратегияси. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 6 июлдаги ПФ-6019-сон [Фармонига](#) 1-илова. - [хттпс://lex.uz/досс/4887654#4889230](http://lex.uz/досс/4887654#4889230)

32. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Рақобат муҳитини янада ривожлантириш ва иқтисодиётдаги давлат иштирокини қисқартириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги Фармони. 2020 йил 6 июл, ПФ-6019-сон. - [хттпс://lex.uz/досс/4887654#4889230](http://lex.uz/досс/4887654#4889230)

33. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида”ги 2017 йил 7 февралдаги ПФ-4947-сонли Фармони. - [хттпс://www.lex.uz/](http://www.lex.uz/)

34. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 2 мартдаги ПФ-5953-сон [Фармонига](#) илова. 2017 - 2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини «Илм, маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йили»да амалга оширишга оид давлат дастури. - [хттпс://lex.uz/досс/4751561](http://lex.uz/досс/4751561)

35. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 6 июлдаги ПФ-6019-сон [Фармонига](#) 1-илова. 2020-2024 йилларда товар ва молия бозорларида рақобатни ривожлантириш стратегияси. - [хттпс://lex.uz/досс/4887654#4889230](http://lex.uz/досс/4887654#4889230)

36. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони. 2017 - 2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини «Илм, маърифат ва рақамли

иктисодиётни ривожлантириш йили»да амалга оширишга оид давлат дастури тўғрисида. - [хтtps://lex.uz/doss/4751561](https://lex.uz/doss/4751561)

37. “2017 - 2021 йилларда ўзбекистон республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича ҳаракатлар стратегиясини «ёшларни қўллаб-қувватлаш ва аҳоли саломатлигини мустаҳкамлаш йили»да амалга оширишга оид давлат дастури тўғриси»даги 2021 йил 3 феврал ПФ-6155-сонли Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармони;

38. “Ўзбекистон Республикаси кишлоқ хўжалигини ривожлантиришнинг 2020 — 2030 йилларга мўлжалланган стратегиясини тасдиқлаш тўғриси»даги 2019 йил 23 октябр пф-5853-сонли Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармони.

39. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 10 январдаги «Иктисодий ривожланиш соҳасида давлат сиёсатини амалга ошириш тизимини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ПФ-5621-сон Фармони.

40. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 2 мартдаги “2017 — 2021 йилларда ўзбекистон республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича ҳаракатлар стратегиясини «Илм, маърифат ва рақамли иктисодиётни ривожлантириш йили»да амалга оширишга оид давлат дастури тўғрисида»ги ПФ-5953-сонли Фармони.

41. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги “Ўзбекистон республикасини янада ривожлантириш бўйича ҳаракатлар стратегияси тўғрисида»ги ПФ-4947-сонли Фармони.

42. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 21 сентябрдаги «2019–2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини инновацион ривожлантириш стратегиясини тасдиқлаш тўғрисида»ги ПФ-5544-сон Фармони. - [хтtps://www.lex.uz/](https://www.lex.uz/)

43. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 29 июндаги “Ўзбекистон Республикасининг солиқ сиёсатини такомиллаштириш концепсияси тўғрисида»ги Фармони

44. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони. Коронавирус пандемияси ва глобал инкироз ҳолатларининг иктисодиёт тармоқларига салбий таъсирини юмшатиш бўйича биринчи навбатдаги чора-тадбирлар тўғрисида. 2020 йил 19 март, ПФ-5969-сон. - [хтtps://www.lex.uz/](https://www.lex.uz/)

45. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 10.01.2019 йилдаги “Урбанизация жараёнларини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Н ПФ-5623 Фармони.

46. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон Республикаси кишлоқ хўжалигини ривожлантиришнинг 2020 — 2030 йилларга мўлжалланган стратегиясини тасдиқлаш тўғрисида»ги ПФ-5853-сонли Фармони. lex.uz

47. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 12 сентябрдаги “Республика банк тизимининг барқарорлигини янада ошириш ва яхшилаш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ПК-3270-сонли Қарори.

48. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 23 мартдаги “Банк хизматлари оммабоплигини ошириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида” ги ПҚ-3620-сонли Қарори.

49. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Мамлакатнинг озиқ-овқат хавфсизлигини янада таъминлаш чора-тадбирлари тўғрисида»ги 16.01.2018 й. Н ПФ-5303 сонли Фармони.

50. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 12 декабрдаги “Техник жиҳатдан тартибга солиш, стандартлаштириш, сертификатлаштириш ва метрология тизимларини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4059-сонли қарори.

51. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Қарори. Аҳоли бандлигини таъминлаш борасидаги ишларни такомиллаштириш ва самарадорлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида. ПҚ-3856-сон, 2018 йил 14 июл.

52. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 13 сентябрдаги «Пул-кредит сиёсатини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ПҚ-3272-сон қарори // Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами. – Тошкент, 2017.

53. 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини “Халқ билан мулоқот ва инсон манфаатлари йили”да амалга оширишга оид Давлат дастурини ўрганиш бўйича илмий-оммабон рисола. – Тошкент: “Маънавият”, 2017. – 268 б.

54. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг Қарори. Маҳаллий бюджетларнинг даромадлар базасини кенгайтириш захираларини аниқлаш ишларини ташкил этиш чора-тадбирлари тўғрисида. 445-сон, 2017 йил 29 июн.

55. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Қарори. Ўзбекистон Республикасининг “2020 йил учун Ўзбекистон Республикасининг давлат бюджети тўғрисида”ги қонуни ижросини таъминлаш чора-тадбирлари тўғрисида. ПҚ-4555-сон, 2019 йил 30 декабр.

56. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Қарори. Хунармандчиликни янада ривожлантириш ва хунармандларни қўллаб-қувватлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида. ПҚ-4539-сон, 2019 йил 28 ноябр.

57. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Қарори. Солик маъмуриятчилигини такомиллаштириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида. ПҚ-4389-сон, 2019 йил 10 июл.

58. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан “Солик маъмуриятчилигида замонавий ахборот-коммуникация технологияларини кенг жорий этишга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида” 2020 йил 5 июнда 359 сонли қарори <https://lex.uz/doss/4844692>

59. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Қарори. Тадбиркорлик фаолияти ва ўзини ўзи банд қилишни давлат томонидан тартибга солишни соддалаштириш чора-тадбирлари тўғрисида. ПҚ-4742-сон, 2020 йил 8 июн.

60. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.Мирзиёевнинг Олий Мажлис ва Ўзбекистон халқига 29-декабр 2020 йилдаги Мурожаатномаси. Электрон манба: [хтtps://president.uz/uz/listsc/view/4057](https://president.uz/uz/listsc/view/4057)

61. “Билимли авлод – буюк келажакнинг, тадбиркор халқ – фаровон ҳаётнинг, дўстона ҳамкорлик эса тараққиётнинг кафолатидир” Президент Шавкат Мирзиёевнинг Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганининг 26 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги маърузаси [хтtps://gov.uz/uz/news/view/19987](https://gov.uz/uz/news/view/19987)

62. Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. Тошкент: Ўзбекистон, – 2016 й.

63. Ш.Мирзиёев. Танкидий таҳлил, қатъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик - ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қондаси бўлиши керак. Т.: “Ўзбекистон”, 2017й.

64. Танкидий таҳлил, қатъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик - ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қондаси бўлиши керак. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг мамлакатимизни 2016 йилда ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг асосий якунлари ва 2017 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамасининг кенгайтирилган мажлисидаги маърузаси (2017 йил 14 январ). – www.uza.uz

65. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Олий Мажлисга Мурожаатномаси 2020 йил 29 декабр [хтtps://president.uz/uz/listsc/view/4057](https://president.uz/uz/listsc/view/4057)

66. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Бирлашган миллатлар ташкилоти Бош ассамблеяси 75-сессиясида сўзлаган нутқини ўрганиш ва кенг жамоатчилик ўртасида тарғиб қилиш. Ўқув қўлланма. Т.: “Маънавият”, 2021.- 280 б.

67. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисга ва Ўзбекистон халқига Мурожаатномасида иқтисодий ислохотларни изчил давом эттириш асосида 2021 йилда стратегик мақсадларга эришиш юзасидан амалга ошириладиган устувор йўналишларни кенг жамоатчилик орасида тарғиб қилиш бўйича илмий-оммабоп рисола. – Т.: “Маънавият”, 2021.- 248 б.

68. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги (№ 06/04-01-32/3953) ҳамда Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитаси (№12-37999)нинг “Юридик ва жисмоний шахсларга солиқ солиш тартибига 2020 йил 1 январдан киритилаётган ўзгаришлар тўғрисида Ахборот хабари”. 2019 йил 30 декабр.

69. Ўзбекистон Республикаси Туризм ва спорт вазирлиги “СОВИД-19” пандемияси оқибатларини юмшатиш ва туристлар оқимини қайта тиклаш мақсадида турбизнесни қўллаб қувватлаш ва ички ҳамда ташқи туризмни янада ривожлантириш ва қайта тиклаш бўйича чора-тадбирлар комплекси. 2021 йил.

70. Республикаси Президентининг Фармони. 2017 - 2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини «Фаол тадбиркорлик, инновацион ғоялар ва технологияларни қўллаб-қувватлаш йили»да амалга оширишга оид давлат

дастури тўғрисида. 2018 йил 22 январ, ПФ-5308-сон. -
[хтtps://lex.uz/doss/3516847](https://lex.uz/doss/3516847)

71. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 21 июндаги “Кичик саноат зоналари фаолиятини мувофиқлаштириш ва бошқаришни янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4363-сонли қарори.

72. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 августдаги “Эркин иқтисодий зоналар самарали фаолият кўрсатиши учун вазирликлар, идоралар ва жойлардаги давлат ҳокимияти органларини мувофиқлаштиришни кучайтириш ва уларнинг масъулиятини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3175-сонли қарори.

73. Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Эркин иқтисодий зоналар ва кичик саноат зоналари фаолияти самарадорлигини ошириш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида» 2017 йил 25 октябрдаги ПҚ-3356-сон қарори.

74. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2014 йил 3 июлдаги “Давлат мулки объектларини кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларига сотиш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-2200-сонли қарори.

75. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 1 майдаги “Саноат кооперациясини янада ривожлантириш ва талаб юқори бўлган маҳсулотлар ишлаб чиқаришни кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4302-сонли қарори

76. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 18 майдаги “Тошкент шаҳрида кичик саноат зоналарини ташкил этиш тўғрисида”ги ПҚ-2973-сонли қарори.

77. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Тошкент шаҳрида кичик саноат зоналарини барпо этиш тўғрисида”ги 2018 йил 21 декабрдаги ПҚ-5600-сонли қарори.

78. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Сурхондарё вилоятида кичик саноат зоналарини барпо этиш тўғрисида 2018 йил 29 мартдаги ПҚ-3636-сонли қарори.

79. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Қашқадарё вилоятида кичик саноат зоналарини барпо этиш тўғрисида 2018 йил 29 мартдаги ПҚ-3635-сонли қарори.

80. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Навоий вилоятида кичик саноат зоналарини барпо этиш тўғрисида”ги 2018 йил 5 июндаги ПҚ-3774-сонли қарори.

81. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Наманган вилоятида кичик саноат зоналарини барпо этиш тўғрисида”ги 2018 йил 2 июлдаги ПҚ-3826-сонли қарори.

82. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Сирдарё вилоятида кичик саноат зоналарини барпо этиш тўғрисида”ги 2017 йил 10 августдаги ПҚ-3194-сонли қарори.

83. Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 9 мартдаги “Кичик саноат зоналари тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида”ги 134-сонли қарори.

84. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон Республикасининг 2020-2022 йилларга мўлжалланган инвестиция дастурини амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида” ги қарори. 2020 йил 9 январ, ПҚ-4563-сон.

85. Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Обод кишлоқ» ва «Обод маҳалла» дастурларини амалга ошириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги 2021 йил 2 апрелдаги ПҚ-5048 сонли қарори

86. “Камбағал ва ишсиз фуқароларни касб-хунарга ўқитиш тизимини такомиллаштириш ҳамда меҳнат органлари фаолияти самарадорлигини ошириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2021 йил 5 апрелдаги 183-сон Қарори;

87. Ш.Мирзиёев. «Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини мард ва олижаноб халқимиз билан бирга қурамиз» // Ўзбекистон Республикаси Президенти лавозимига киришиш тантанали маросимига бағишланган Олий Мажлис палаталарининг қўшма мажлисидаги нутқи // Халқ сўзи газетаси, 2016 йил 15 декабр.

88. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисга Мурожаатномаси / “Халқ сўзи”, 2017 йил 23 декабр, № 258

89. Мирзиёев Ш.М. Олий Мажлисга Мурожаатномаси //Халқ Сўзи, 2020 йил 25 январ, № 19 (7521).

90. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.М.Мирзиёевнинг Олий мажлисга мурожаатномаси. 2020 йил 24 январдаги маърузаси. “Халқ сўзи ”.

91. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.М.Мирзиёев раислигида 2020 йил 7 май куни ҳудудлар иқтисодиётини ривожлантиришнинг муҳим йўналишларига бағишлаб ўтказилган видеоселектор материаллари.

92. Беркинов Б.Б., Аскарова М.Т., Абдурахимова С. Ўзбекистонни ривожланиш стратегияси: Ўқув қўлланма. – Т.: 2019.–78 бет.

93. Беркинов Б.Б. Институционал иқтисодиёт: Дарслик. 3-нашр, қайта ишланган. – Т.: Иқтисодиёт, 2018. – 256 б.

94. Монетар сиёсатнинг 2019 йил ва 2020–2021 йиллар даврига мўлжалланган асосий йўналишлари.

95. Муллажонов Ф.М. ва бошқ. Ўзбекистон Республикаси банк тизими / Тўлдирилган иккинчи наشري. Т.: Ўзбекистон, 2011. 27 б., 154 б., 129 б.

96. Ўзбекистон Республикаси Марказий банки йиллик ҳисоботи. 2020 йил.

97. Монография - Салимов Б.Т., Салимов Б.Б. “Кичик саноат зоналарини барпо этиш ва ривожлантиришнинг ташкилий иқтисодий асосларини такомиллаштириш”. – Т.: Иқтисодиёт, 2020.

98. А.Ортиқов Саноат иқтисоди. Дарслик. Тошкент, ТДИУ, 2015-236 б.

99. Махмудов Э.Х. Корхона иқтисодиёти. Ўқув қўлланма. – Т.: Ўзбекистон ёзувчилар уюшмаси Адабиёт жамғармаси нашриёти, 2005, – 170 б.

100. Махмудов Э.Х., Исоков М.Ю. Бизнэс - рэжалаштириш. Ўқув қўлланма. –Т.: Ўзбекистон ёзувчилар уюшмаси Адабиёт жамғармаси нашриёти, 2005, – 160 б.

101. Бабаева Н., Рахимова М., Халимова М. Бизнес режа тузиш бўйича қўлланма. БМТТДнинг Ўзбекистондаги ваколатхонаси, 2012
102. Махмудов Э.Х. Корхона иқтисодиёти. Ўқув қўлланма. –Т.: Ўзбекистон ёзувчилар уюшмаси Адабиёт жамғармаси нашриёти, 2006, – 208 б.
103. Б.Ю.Ходиев, А.Ш.Бекмуродов ва бошқалар. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримовнинг «Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози, Ўзбекистон шароитида уни бартараф этишнинг йўллари ва чоралари» номли асарини ўрганиш бўйича ўқув қўлланма. – Т.: Иқтисодиёт, 2009. – 120 б.
104. Ортиқов А. ва бошқалар. Саноат корхоналарида ишлаб чиқаришни ташкил этиш. Ўқув қўлланма. –Т.: Ўзбекистон ёзувчилар уюшмаси Адабиёт жамғармаси нашриёти, 2004, - 256 бет.
105. Попов В.М. Сборник бизнес- планов: С рекомендациями: учебно - методическое пособие / под ред. д. э. н., проф. Попова.В.М, и д. э. н. Ляпунов С.И. - 6-е изд, стер- М.: КНОРУС, 2008. - 336с.
106. Экономика предприятия: учебник / под ред. проф. Волкова О.И. и доп. Девяткина О.В. – 3-е изд., перераб. и доп. - М.: ИНФРА-М, 2008. - 601с.
107. А.Ш.Бекмуродов У.В.Ғофуров. Ўзбекистонда Иқтисодиётни либераллаштириш ва модернизациялаш: Натижалар ва устувор йўналишлар. Ўқув қўлланма.-Т. ТДИУ – 102 б.
108. Ҳажра Чоудхурй, “Элементс оф Воркшоп Течнологй”, Вол. И анд ИИ, Медиа Промотерс анд Публишерс Пвт., Лтд., Мумбаи, 2013.
109. Серопе Калпажиан, Стевен Р.Счмид, “Мануфастуринг Просессес фор Энгинееринг Материалс”, 4/э, Пеарсон Эдусатион, Инс. 2014.
110. “Принсиплес оф Фоундрй Течнологй”, Жаин П.Л., Тата McGraw хилл 2010
111. Рой. А. Линберг, “Просесс анд Материалс оф Мануфастуре”, ПХИ, 2014.
112. www.gov.uz
113. www.mfer.uz
114. www.uza.uz
115. www.stat.uz
116. w
- 117w www.sharx.uz
- w
- lex.uz.